

УДК 336.7

Олексин А.Г.

кандидат економічних наук, доцент,
доцент кафедри публічних, корпоративних фінансів та фінансового посередництва
Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича

Дембіцька А.В.

студентка факультету фінансів, підприємництва та обліку
Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича

ФОНД ГАРАНТУВАННЯ ВКЛАДІВ ФІЗИЧНИХ ОСІБ В УКРАЇНІ: ОСНОВНІ НАПРЯМИ ДІЯЛЬНОСТІ ТА ПОДАЛЬШЕ ВДОСКОНАЛЕННЯ

DEPOSIT GUARANTEE FUND IN UKRAINE: MAIN ACTIVITIES AND FURTHER IMPROVEMENT

АНОТАЦІЯ

У статті розглянуто особливості функціонування Фонду гарантування вкладів фізичних осіб. Виявлено проблеми діяльності фонду на сучасному етапі. Запропоновано можливі шляхи вирішення проблем.

Ключові слова: вклад, гарантування вкладів, страхування вкладів, фонд гарантування.

АННОТАЦИЯ

В статье рассмотрены особенности функционирования Фонда гарантирования вкладов физических лиц. Выявлены проблемы деятельности фонда на современном этапе. Предложены возможные пути решения таких проблем.

Ключевые слова: вклад, гарантирование вкладов, страхование вкладов, фонд гарантирования.

ANNOTATION

In the article the peculiarities of functioning of the Deposit Guarantee Fund are considered. The problems of the fund activities at present are identified. The possible solutions of these problems are proposed.

Keywords: deposit, deposit guarantee, deposit insurance, guarantee fund.

Постановка проблеми. Ефективний розвиток та економічне зростання будь-якої держави є неможливим без стабільної, надійної та дієвої банківської системи. Функціонування ефективного сучасного ринкового механізму, платіжної системи та грошового обігу неможливе без довіри населення, потенційних клієнтів до банків, які є одними з головних інвесторів. Довіра вкладників до банків є запорукою збільшення ресурсів. Оскільки банки оперують коштами клієнтів, що залучені на депозитні вклади, а такий вид діяльності містить у собі певні ризики, то клієнт повинен бути впевненим, що ці кошти банк у визначений договором термін поверне назад. Важливим інструментом забезпечення такої довіри є гарантування державою депозитів населення, розміщених у банках.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Дослідженням системи гарантування вкладів фізичних осіб в Україні займалися такі науковці: К. Алексійчук [6], В. Бобиль [8], А. Бухтіарова [9], Н.Р.Галайко [10], І. Михайловська [11], Л. Недеря [12], В. Огієнко [5], З. Руденко [13], В. Саєнко [15], Ю. Серпінова [14] та інші. Науковці дослідили основи функціонування системи гарантування вкладів у цілому, а також

виділили переваги й недоліки функціонування системи захисту вкладів в Україні.

Виділення невирішених раніше частин загальної проблеми. На основі викладеного можна сформулювати мету дослідження, яка полягає у досконалості вивченні теоретичних та практичних основ розвитку та регулювання системи гарантування вкладів в Україні. А також необхідно обговорити ключові проблеми діяльності Фонду гарантування вкладів фізичних осіб (далі – ФГВФО) на сучасному етапі, зокрема такі:

- ситуацію на банківському ринку країни, спричинену нестабільною політичною ситуацією;
 - ФГВФО немає достатньо своїх оцінювачів для того, щоб стежити за якістю оцінки активів;
 - недостатність джерел формування ресурсів.
- Мета статті.** Основними цілями, які ставляться перед написанням статті є:
- визначення теоретико-правових засад та етапів розвитку системи гарантування вкладів;
 - висвітлення основних функцій Фонду гарантування вкладів фізичних осіб;
 - проведення аналізу достатності формування фінансових ресурсів Фонду гарантування вкладів фізичних осіб та його фінансової стійкості;
 - дослідження структури вкладів фізичних осіб;
 - виявлення основних проблем діяльності ФГВФО, характерних для сучасного стану банківської системи;
 - дослідження перспективних напрямів удосконалення чинної системи гарантування вкладів.

Виклад основного матеріалу дослідження. Відомо, що гарантування вкладів (депозитів) є одним зі складників гарантії фінансової стабільності банківського сектора економіки. Система страхування депозитів повинна не тільки захищати кошти вкладників, а й сприяти роботі з проблемними банками, чим запобігати виникненню кризових ситуацій. В Україні впроваджено державну систему страхування вкладів. Її правовою основою є Указ Президента «Про за-

ходи щодо захисту прав фізичних осіб – вкладників комерційних банків України» [7], Закон України «Про систему гарантування вкладів фізичних осіб» [8], а також «Положення про Фонд гарантування вкладів фізичних осіб», затверджене Кабінетом Міністрів і Національним банком [9]. Відповідно до вищевказаних нормативних документів Фонд гарантування вкладів фізичних осіб є державною спеціалізованою, економічно самостійною установою. Основною метою діяльності Фонду є захист прав та інтересів фізичних осіб – вкладників банків, філій іноземних банків.

Розглянемо різні тлумачення вченими поняття «система гарантування вкладів» для кращого розуміння його суті.

Система гарантування вкладів Г. Шемчушенком [16, с.283] трактується основним елементом системи фінансової безпеки банківської діяльності. Також система фінансової безпеки включає державне регулювання на рівні прийняття законодавчих і нормативних актів, які встановлюють правила і вимоги до ведення банківської діяльності, та здійснення центральним банком чи іншим уповноваженим органом функцій нагляду за діяльністю банків щодо того, як вони дотримуються вимог банківського законодавства та встановлених економічних нормативів.

В. Огієнко [5, с.35] вважає, що для того, щоб система гарантування вкладів була ефективною, вона повинна входити до систем вищого рівня, тобто до загальної системи ринкових інститутів і державного регулювання.

Під системою гарантування вкладів В. Саєнко [15, с.16] розуміє сукупність взаємозалежних організаційних елементів, методів фінансування та регулювання діяльності інституцій, які забезпечують страхування депозитів.

К. Алексійчук [6, с.124] трактує систему гарантування вкладів сукупністю органів та відносин, що забезпечують регулювання захисту прав вкладників. Проте дослідниця не дає переліку цих органів та не уточнює інструментарій регулювання, завдяки якому забезпечується захист вкладників.

Відображення сутності системи гарантування вкладів у судженнях учених-економістів дає можливість узагальнити подані точки зору, тому система гарантування вкладів – це комплекс заходів, сукупність правових норм та органів, які регулюють виконання цих норм щодо захисту прав вкладників та відшкодування гарантованого розміру вкладу.

Наша держава стала однією з перших країн пострадянського табору, яка запровадила систему страхування вкладів. В Україні Фонд гарантування вкладів фізичних осіб був створений у вересні 1998 р., підґрунтям для цієї події став Указ Президента «Про заходи щодо захисту прав фізичних осіб – вкладників комерційних банків» [4].

Також цей нормативно-правовий акт затвердив Положення «Про порядок створення Фонду

гарантування вкладів фізичних осіб, формування та використання його коштів». Указом було встановлено, що у разі неповернення вкладу фізичній особі в комерційному банку державою гарантується відшкодування за вкладом, зокрема відсотки у розмірі вкладу, але не більше 500 грн. [4].

Закон «Про фонд гарантування вкладів фізичних осіб», який визначав основні принципи функціонування Фонду гарантування вкладів фізичних осіб і сферу його взаємовідносин із Верховною Радою України, Національним Банком України, а також окреслив процедуру виплати відшкодування вкладникам банків було прийнято тільки у вересні 2001 р. Цим Законом було передбачено, що Фонд гарантує кожному вкладникові учасника (тимчасового учасника) Фонду гарантування відшкодування коштів за його вкладами, включаючи відсотки розміром вкладів на день настання неможливості вкладів, але не більше 1200 грн. по вкладах у кожному з таких учасників [30].

Адміністративна рада Фонду гарантування збільшувала розмір граничної суми відшкодування коштів за вкладами 11 разів. Наразі сума граничного розміру відшкодування коштів за вкладами становить 200 000 грн., а також ця сума не може бути зменшена [2].

Лише через 10 років, у лютому 2012 р. Верховною Радою України було прийнято Закон України «Про систему гарантування вкладів фізичних осіб» [2]. Цим Законом було розширено повноваження ФГВФО, зокрема була впроваджена процедура виведення неплатоспроможних банків із ринку шляхом введення тимчасової адміністрації та ліквідації неплатоспроможних банків. Також цим Законом було окреслено умови, при настанні яких комерційний банк може належати до категорії проблемних і неплатоспроможних банків.

Відповідно до Закону учасниками Фонду гарантування є банки, участь яких у Фонді гарантування є обов'язковою та які набувають статусу учасника Фонду гарантування в день отримання ними банківської ліцензії. Таким чином, банки, які мають банківську ліцензію, є учасниками Фонду гарантування, окрім АТ «Ощадбанк» та АТ «Родовід банк» [2].

12 серпня 2015 р. набув чинності Закон України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо удосконалення системи гарантування вкладів фізичних осіб та виведення неплатоспроможних банків із ринку». Проте Законом передбачено, що деякі норми набуватимуть чинності поетапно [1].

На першому етапі передбачено:

- збільшення повноважень ФГВФО (як тимчасового адміністратора та ліквідатора) і зміцнення його важливості у процесі підготовки до виведення неплатоспроможного банку з ринку;
- зменшення строку виведення банку з ринку;
- проведення продажу активів банку лише на відкритому конкурсі, проте основні засоби, оці-

ночна вартість яких не перевищує 10 мінімальних заробітних плат на дату продажу, та малоцінні й швидкозношувані предмети, необоротні активи, балансова вартість яких за відповідною групою становить менше 10 мінімальних заробітних плат, безпосередньо юридичній або фізичній особі [1].

Другий етап удосконалення системи гарантування розпочався з 1 січня 2016 р. Він передбачав:

– скорочення термінів затвердження виконавчою дирекцією ФГВФО плану врегулювання до 30 днів від дня початку процедури виведення банку з ринку;

– зменшення строків дії тимчасової адміністрації в банку від 3 місяців до 1 місяця з можливістю збільшення її тривалості на 1 місяць тільки з ціллю реалізації плану врегулювання, у якому передбачено інший метод виведення банку з ринку, не включаючи ліквідацію банку;

– у разі відповідності неплатоспроможного банку критеріям, установленим нормативно-правовими актами ФГВФО, передбачає прискорену його ліквідацію;

– створення «консолідованого офісу» з реалізації майна неплатоспроможних банків при ФГВФО та закріплення за ним виключного права здійснення всіх процедур із продажу активів банків, що ліквідуються [1].

На третьому етапі, який розпочався з 1 липня 2016 р., передбачалось:

– зменшення термінів здійснення виплат відшкодування вкладів усім без винятку за рахунок коштів ФГВФО до 20 робочих днів від дня початку процедури виведення неплатоспроможних банків із ринку, не чекаючи ухвалення Національним банком України рішення про відкликання банківської ліцензії та ліквідації банку.

Із 1 січня 2017 р. гарантії Фонду гарантування поширюються на фізичних осіб, зокрема фізичних осіб-підприємців [1].

В Україні Фонд гарантування вкладів фізичних осіб є незалежним державним інститутом – некомерційною організацією, яка має право

випускати обов'язкові для банків нормативні документи у формі інструкцій, указівок і правил, а також стандарти їх діяльності.

Із метою забезпечення функціонування системи гарантування вкладів фізичних осіб та виведення неплатоспроможних банків із ринку Фонд гарантування вкладів здійснює акумуляцію фінансових ресурсів. Основні джерела фінансових ресурсів Фонду гарантування вкладів фізичних осіб формуються за рахунок:

1) початкових зборів з учасників Фонду;

2) регулярних зборів з учасників Фонду;

3) доходів, одержаних від інвестування коштів Фонду в державні цінні папери України;

4) доходів у вигляді відсотків, нарахованих за залишками коштів на розрахункових рахунках Фонду, відкритих у Національному банку України (далі – НБУ);

5) кредитів, залучених від Національного банку України;

6) інших джерел, не заборонених законодавством України [2].

Розглянемо динаміку змін джерел формування фінансових ресурсів у розрізі кожної із статей протягом 2014–2016 рр. у табл. 1 [18].

Протягом 3-х років внески, пов'язані з початковим збором у 2015–2016 рр., відсутні. Такі негативні зміни пов'язані з кризою банківської системи в Україні, у результаті чого відбувається не створення нових банків, а, навпаки, банкрутство діючих.

Надходження від нарахування збору до ФГВФО банком-учасником, який зобов'язується сплатити внесок на останній робочий день кожного кварталу в розмірі річної ставки 0,5% бази нарахування в національній валюті та 0,8% бази нарахування в іноземній валюті є регулярним збором.

У 2016 р. розмір регулярного збору складає 3 332,4 млн. грн., що менше на 4,3 % або на 148,1 млн. грн.

Якщо проаналізувати динаміку доходів у вигляді відсотків із залишків коштів на розрахункових рахунках у НБУ, то можна зробити висновок щодо збільшення їх розміру в 2016 р. майже втричі.

Таблиця 1
Динаміка джерел формування фінансових ресурсів ФГВФО за 2014–2016 роки
млн. грн

Джерело формування	2014 р.	2015 р.	2016 р.	Відхилення (+, –) звітного року від попереднього	
				2015/2014	2016/2015
Початковий збір	1,2	0,0	0,0	–	0,0
Регулярний збір	3 268,2	3 480,5	3332,4	212,3	-148,1
Доходи від інвестування в державні цінні папери	871,8	2 062,6	777,9	1 190,8	-1284,7
Доходи у вигляді відсотків із залишків коштів на розрахункових рахунках у НБУ	63,3	116,2	345,4	52,9	229,2
Кредити залучені від НБУ	10 197,5	9 950,0	0,0	-247,5	-
Інші надходження	176,0	501,3	102,5	325,3	-398,8
Усього із джерел	14 580,2	16110,6	4558,2	1530,4	-11552,4

Інші джерела надходжень до ФГВФО можуть містити кредити, залучені від небанківських фінансових установ та іноземних кредиторів, благодійні внески, гранти, технічна допомога у грошовій або негрошовій формі, зокрема від іноземних осіб тощо.

Отже, можна сказати, що станом на 01 січня 2017 р. фінансові ресурси у аналізованих статтях Фонду склали 4 558,2 млн. грн., що на 11 552,4 млн. грн. менше ніж у 2015 р.

Важливим інструментом у зміцненні довіри вкладників до банківської системи є гарантована сума відшкодування. ФГВФО збільшував її розмір 11 разів з 500 до 200 000 грн. Тобто на першому етапі свого функціонування у 1998 р. Фонд установив гарантовану суму відшкодування вкладів розміром 500 грн.

Аналіз динаміки зростання розміру гарантованої суми відшкодування коштів за вкладками наведено на рис. 1 [18].

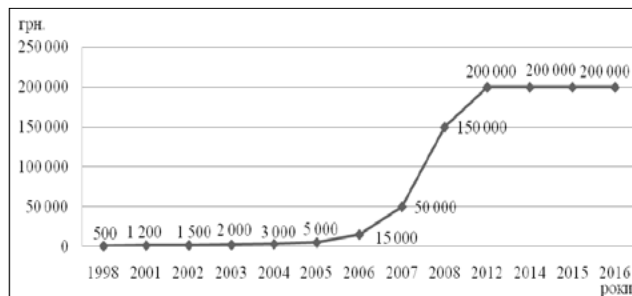

Рис. 1. Динаміка зростання розміру гарантованої суми відшкодування коштів за вкладками, грн.

Сучасний розмір гарантованої суми відшкодування (200 000 грн.) перевищує початковий (500 грн.) у 400 разів та захищає інтереси 98,7% вкладників. Десять років проводилася реформа щодо встановлення сталого розміру гарантованого відшкодування за вкладками, який би забезпечував ефективну реалізацію реформи системи гарантування.

Натепер система гарантування вкладів значно впливає на заспокоєння настроїв населення та зменшення відтоку вкладів із банківської системи, стабільність ФГВФО є дуже важливим чинником для забезпечення довіри вкладників у період кризи. Так, вкладники, які отримують свої кошти своєчасно та в повному гарантованому обсязі, більш прогнозовано можуть залишати кошти в менш ризикованих банках, ніж

ті вкладники, які мали затримки з виплатами коштів у неплатоспроможних банках [32].

Як бачимо з даних табл. 2 у 2016 р. сума вкладів фізичних осіб становила 382,1 млрд. грн., що на 19,8 млрд. грн. більше ніж за 2015 р. За цей же період на 3,6 млн. осіб зменшилась кількість вкладників – фізичних осіб в учасниках Фонду гарантування вкладів фізичних осіб [18].

Середній розмір вкладів у 2016 р. становить 9 298 грн., порівняно з попереднім роком розмір вкладів збільшився на 1 194 грн. при зростанні відсотка покриття кількості вкладів до 98,8%. Ця тенденція є позитивною.

Загальна сума вкладів у 2015 р. зменшилась на 19,8 млрд. грн. (5,5%) до 362,3 млрд. грн. порівняно з 2014 роком, у якому відбулось також зменшення вкладів на 20,5 млрд. грн. (5,4%) до 382,1 млрд. грн. Водночас динаміка кількості вкладників протягом досліджуваного періоду є стійкою негативною, адже у 2015 р. та у 2014 р. також спостерігалось зменшення на 1,8 млн. та 0,9 млн. осіб відповідно. Прогнозовано, що приріст вкладів населення може розпочатися після стабілізації політичної ситуації в країні, завершення воєнних дій, заспокоєння очікувань населення щодо валютних коливань та зменшення обмежень в отриманні коштів вкладниками.

На сучасному етапі розвитку банківської діяльності питання забезпечення та гарантування вкладів населення регулюється Законом України «Про систему гарантування вкладів фізичних осіб», який було ухвалено Верховною Радою України у лютому 2012 р. [2]. Проте цим нормативно-правовим актом залишилися не врегульованими питання щодо:

- можливості та форм інвестування коштів Фонду в умовах не проведення Міністерством фінансів України аукціонів із продажу державних цінних паперів;
- недостатньої плати за користування Національним банком України тимчасовими вільними залишками коштів Фонду;
- порядку здійснення доплат фізичним особам у разі збільшення гарантованої суми відшкодування коштів.

Таким чином, нормативно-правова основа діяльності Фонду потребує подальшого вдосконалення.

Аналіз інформації про фінансові ресурси ФГВФО дає змогу побачити недостатність

Таблиця 2
Аналіз динаміки вкладів фізичних осіб в учасниках Фонду гарантування вкладів фізичних осіб протягом 2014–2016 р.

Показники	2014 р.	2015 р.	2016 р.	Відхилення (+,-) звітного року від попереднього	
				2015/ 2014	2016/ 2015
Сума вкладів фізичних осіб, млрд. грн.	382,1	362,3	382,1	-19,8	19,8
Кількість вкладників, млн. осіб	46,5	44,7	41,1	-1,8	-3,6
Середній розмір вкладу, грн.	8 213	8 104	9 298	-109	1 194
Відсоток покриття кількості вкладників, %	98,7	98,8	98,6	0,1	-0,2

джерел формування ресурсів. Реальні продажі Фонду дуже низькі, тому уряду і Національному банку доводиться виділяти на підтримку ФГВФО десятки мільярдів гривень кредитів, причому під високу ставку – 11–12,5% річних. Через це ФГВФО ризикує повторити долю своїх підопічних [7, с.668].

Інша проблема пов'язана з тим, що саме ФГВФО платить за цими кредитами великі відсотки. Ніде у світі настільки високих відсотків за державними кредитами немає. В ідеалі держава виплачує абсолютно усім, включаючи юридичних осіб, забирає всі активи і далі вже з ними розбирається. Сума гарантованого відшкодування (200 000 грн.) стала не дуже переконливою сумою в доларовому еквіваленті, раніше це дорівнювало 25 000 дол., а тепер складає трохи більше 7 000 грн. Раніше Фонд мав свої кошти за рахунок відрахувань банків, проте тепер їх не достатньо.

Відкритість і прозорість у діяльності Фонду є невід'ємними характеристиками здійснення ефективного управління у сфері гарантування вкладів фізичних осіб та виведення неплатоспроможних банків із ринку, а також обов'язковими умовами перетворень у державі на шляху до Європейського Союзу. Прозорість виявляється в тому, що окремі громадяни та юридичні особи, на які поширюється рішення або дія Фонду, мають бути якнайповніше обізнані з ними і з тим, у який спосіб вони будуть здійснені.

Отже, основним у діяльності сучасної банківської системи має стати не просто відшкодування коштів за вкладками збанкрутілих банків, а виявлення проблем у банків на ранньому етапі, попередження можливих банкрутств, а також ефективне провадження процедури ліквідації, що дозволить не тільки забезпечити стабільність банківської системи, а й фінансової системи в цілому. Тому для досягнення поставлених завдань варто змінити правовий режим Фонду гарантування вкладів фізичних осіб. Для забезпечення перетворення ФГВФО з «грошової корзини» в «мінімізатора ризиків» потрібно розширити контрольні функції Фонду. Ще одним напрямом удосконалення правового режиму Фонду має стати розширення кола його функцій у частині застосування санкцій до порушників законодавства.

Висновки. Підсумовуючи проаналізоване, можна зробити висновки, що важливою особливістю вітчизняної банківської системи, якщо порівнювати із зарубіжними країнами, є низький рівень захисту фінансових ресурсів фізичних осіб, які воникладають у формі депозитів у комерційні банки на різних умовах користування ними. У результаті значні обсяги грошових ресурсів у країні обертаються поза банками і не працюють на забезпечення розвитку реального сектора економіки.

Дослідження показали, що за рахунок акумуляції заощаджень населення і залучення їх

через банківські установи можна забезпечити потребу вітчизняної економіки в інвестиціях. Але для цього потрібно розробити більш удосконалену систему державного гарантування вкладів фізичних осіб.

Розроблена світова класифікація різних форм захисту депозитних вкладень фізичних осіб та умов їх застосування в Україні може бути використана вітчизняними фінансовими посередниками у процесі формування ними механізмів захисту депозитних вкладень своїх клієнтів, обґрунтування державної політики гарантування вкладів фізичних осіб.

Перспективними шляхами удосконалення системи гарантування вкладів в Україні є:

- необхідність створення системи захисту власності і фізичних, і юридичних осіб, у якій поряд із важелями державного впливу повинні функціонувати фонди захисту, сформовані на приватному капіталі, включаючи капітал страхових компаній, фінансово-кредитних установ;
- реструктуризація ФГВФО у Фонд гарантування вкладів, розширивши його повноваження і на юридичних осіб;
- удосконалення чинного законодавства з питань захисту вкладень юридичних і фізичних осіб у формі депозитів та приватної власності в цілому;
- посилити відповідальність власників банків за доведення банку до неплатоспроможності аж до відповідальності своїм майном і безоплатної націоналізації неплатоспроможних банків, для яких неможливо знайти інвесторів;
- розроблення диференційованих ставок регулярного збору – стимулюючої системи щодо підвищення якості управління ризиками в банках – учасниках ФГВФО.

Отже, реалізація вищевказаних заходів призведе до підвищення довіри вкладників до банківської системи, що підвищить стабільність фінансового сектора України. Загалом, діяльність Фонду поступово набуває позитивних особливостей, але для зменшення наслідків негативного впливу сучасної фінансової кризи на банківський сектор України необхідно продовжити процес удосконалення системи гарантування вкладів.

БІБЛІОГРАФІЧНИЙ СПИСОК:

1. Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо вдосконалення системи гарантування вкладів фізичних осіб та виведення неплатоспроможних банків з ринку: Закон України від 16.07.2015 р. № 629–VIII. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/629-19>
2. Про систему гарантування вкладів фізичних осіб: Закон України від 23.02.2012 р. № 4452–VI зі змінами і доповненнями. URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/4452-17>
3. Про грошову реформу в Україні від 25.08.1996 р. № 762/96 / Президент України, Указ. Урядовий кур'єр. 1996. № 154. С. 53.
4. Про заходи щодо захисту прав фізичних осіб – вкладників комерційних банків України від 10.09.1998 р. № 996/98

- / Президент України, Указ. Урядовий кур'єр. 1998. № 208. С. 4.
5. Огієнко В., Кожель Н. Страхування депозитів: навч. посібник. Львів: ЛБІ НБУ, 2004. 207 с.
 6. Алексійчук К. Фінансовий контроль у системі гарантування банківських вкладів. Митна справа. 2012. № 2 (80). С. 123–129.
 7. Білозубенко В., Радченко О., Гриценко А. Система страхування депозитів в контексті формування пропозиції на депозитному ринку. Гроші, фінанси і кредит. 2016. № 11. С. 668–670. URL: <http://global-national.in.ua/archive/11-2016/196.pdf>.
 8. Бобиль В. Удосконалення системи гарантування вкладів в умовах сучасної фінансової кризи. Вісник Національного банку України. 2012. № 7. С. 24–29.
 9. Бухтіарова А. Аналіз системи страхування вкладів в Україні. Проблеми і перспективи розвитку банківської системи України. 2014. Вип. 40. С. 53–64. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/pprbsu_2014_40_8.
 10. Галайко Н. Система гарантування вкладів у банківській системі України та Європейському Союзі. Ефективна економіка. 2015. № 5. URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=4087&p=1>.
 11. Михайловська І., Безвух С. Формування системи захисту банківських вкладів фізичних осіб та суб'єктів господарювання в Україні. Хмельницький: [ХНУ], 2013. 174 с.
 12. Недеря Л. Прозорість системи гарантування вкладів в Україні. Ефективна економіка. 2015. № 3. URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=4546&p=1>.
 13. Руденко З. Діяльність фонду гарантування вкладів фізичних осіб та його співпраця з Національним банком України. Науковий вісник НЛТУ України. 2014. Вип. 24.7. С. 286–291. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/nvntlu_2014_24.
 14. Серпінова Ю. Особливості реалізації фондом гарантування вкладів фізичних осіб законодавчо визначених функцій. Вісник Української академії банківської справи. 2014. № 1. С. 44–49. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/VUABS_2014_1_12.
 15. Сасенко В. Організаційне забезпечення механізму державного гарантування захисту прав вкладників – фізичних осіб: автореф. дис. ... канд. наук з держ. упр.: 25.00.02; Донец. держ. ун-т упр. Донецьк, 2011. 20 с.
 16. Доходи та заощадження в перехідній економіці України: колективна монографія / Под. ред.: С. Панчишин, М. Савлук. Львів: Львів. нац. ун-т ім. І. Франка, 2003. 406 с.
 17. Інформація про Фонд гарантування вкладів фізичних осіб / Офіційний сайт Фонду гарантування вкладів фізичних осіб. URL: <http://www.fg.gov.ua/about>.
 18. Річний звіт Фонду за 2016 рік / Офіційний сайт Фонду гарантування вкладів фізичних осіб. URL: http://www.fg.gov.ua/images/docs/reports/Report_DGF_2016.pdf.